

Felsőörsi Hírmondó

III. évfolyam 11. szám 2000. november

A képviselő-testület kiadványa

A testületi üléseken történt

2000. október 31-én 17 napirendet tárgyalt meg az Önkormányzat.

Először a 2 ülés közt történekről hallgattak meg beszámolót a képviselők:

- A tél előtt Rásky Ervin rendbetette a közterületeket
- 10 db műkö virágtartót vásárolt az Önkormányzat a közterületekre
- Alsóörsön Dr. Bóka István összejövetelt tartott a 2001-2002. évi költségvetésről, módosító indítványt adtunk be a falugondnoki szolgálattal kapcsolatban
- Tárgyalt a Hivatal egy geológussal - akit Piller Róbert hozott - a szemételep bezárásával kapcsolatos pályázat elkészítéséről
- Az ISPA - pályázatba (amit a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség készít) bekerül Felsőörs is. Ez csatornatámogatás lenne.
- Már készíti a tervező a halottasház villamosításának terveit, hogy még az ősszel elkészülhessen a villanybekötés
- A biztosító 204 773 Ft-ot fizetett a Teleháznak ütköző teherautó okozta károkért
- Készül a Kelet - Balatoni kistérség SAPARD - programja
- A csapadékvízvezetés és vízkárelhárítás tanulmányterveit megrendeltük

Első napirendként elhatározta a testület, hogy megalapítja a csatorna-beruházást majdan végző Víziközmű Társulat szervező bizottságát.

A Vízügyi Igazgatóság képviselője - akinek benne kell lenni a bizottságban - , Gömbös József és a lebonyolító VeszprémBer RT osztályvezetője, Ádám László a képviselő - testülettel megbeszélte a Víziközmű Társulat megalakításának a kérdéseit. Először a szervező bizottságnak kell megalakulnia,

amely a Társulat megalakításáig szervezi a csatornával kapcsolatos ügyeket. Az alakuló közgyűlés után a bizottság megszűnik, s megalakul majd az elnökség az ügyek intézésére.

A képviselő - testület a szervező bizottságba felkérte a következő lakosokat:

Csóka Ferenc, Kalmár Lajosné, Mikóczi János, Sörény Ernő, Szabó Pálné, id. Szalai János, ifj. Szalai János, Tislér Anikó, Tóth Gáborné, és Varga Lászlóné (Gömbös József a VIZIG -től tag).

A társulat alapításához a lakosság 67%-ának szándéknyilatkozatot kell aláírnia. Ezek összegyűjtésében való közreműködésre a testület felkérte a szervező bizottság tagjain kívül:

Antal Gyulát, Csóka Lászlónét, Kenézné Berei Györgyit, ifj. Lengyel Kálmánt, Papp Gyulát, és Tislér Gyulánét.

A testület a település utcáit felosztotta a nyilatkozat-gyűjtők között, és bízik benne, hogy a Lakosságot november 13-ig megkérdezik arról, akarják-e a csatornát.

(A gyűjtésben résztvevőknek november 3-án megbeszélés volt a Faluházban a fenti kérdésekről.)

Második napirendi pontként a testület az 5 Lakás Takarékpénztári (LTP) ajánlat közül a LAKÁSKASSZA ajánlatát fogadta el. Eszerint Ők köthetik meg a csatorna - beruházásra az előtakarékosági szerződést (a csatornáról szóló cikkben részletesen elmondjuk a LTP szerződések lényegét.)

A testület döntött arról is, hogy a "csendvillai" telekeleadásból származó (a telekosztás közművesítése után fennmaradó) tartalék pénzeszköz hosszú távú pénzügyi befektetésére elfogadja az OTP Garancia Biztosító RT ajánlatát.

A polgármester megegyezett azóta a befektetésről, amely csak tőkefedezeti, az önkormányzati törvény által megengedett pontfólióba történik.

Következő napirendként döntött arról a képviselőtestület, hogy eladja a polgármesternek Suzuki gépkocsiját részletre.

A testület módosította az Óvoda és az Iskola Alapító Okiratát, miszerint logopédiai és fejlesztő pedagógiai tevékenység is folyik az intézményekben.

Ezután arról döntött a képviselőtestület, hogy tervet készített a Fő utca hiányzó járdaszakaszaira, hogy pályázatot lehessen beadni azok megépítésére.

A testület elhatározta, hogy a Református és a Katolikus Egyházat is támogatni kívánja temetői fenntartásában. A támogatás mértékéről a 2001. évi költségvetés megalkotásával egyidejűleg dönt. Elhatározta, bizottságot hoz létre, hogy tárgyaljon a református és katolikus közösség vezetőivel olyan megállapodásról, mely szerint az önkormányzat vállalná a temetők tárgyi és infrastrukturális feltételeinek biztosítását (különösen a Ravatalozó átépítését), az egyházak pedig temetőjük egy meghatározott részének "használatra" való átengedésével lehetővé tennék, hogy az önkormányzat temetéssel kötelező közfeladatáról gondoskodhasson.

A bizottság tagjai: Antal Gyula, Csóka Ferenc, Kenézné Berei Györgyi és Könczöl Gábor.

Az Önkormányzat elhatározta, hogy **NOVEMBER 13-ÁN KÖZMEGHALLGATÁST** tart a Faluház nagy termében 18 órakor. Annak tárgya:

1. Beszámoló az 1998-ban választott képviselőtestület félidei munkájáról
2. 2001. évi költségvetési koncepció
3. Tájékoztatás a település környezetvédelmi helyzetéről

A Lakosságot levélben keresi meg a testület, hogy véleményüket írják meg, vagy mondják el. (A levél megjelenik az újságban.)

Az alsóörsi Önkormányzat támogatást kért a fogorvosi rendelő sterilex gépének megvásárolásához. A testület anyagilag nem tud idén hozzájárulni, a jövő évi költségvetés - tervezéskor megvizsgálja a támogatás lehetőségét.

Döntöttek a képviselők arról, hogy megbízzák az Anno Design építész stúdió tervezőit a Szilvás utcai önkormányzati telken építendő 6 db szociális bérlakás tervének elkészítésével november 10-i határidővel.

A testület hozzájárult ahhoz, hogy a Teleház vezetésével a Faluház pince - helységében tornaszobát alakítsanak ki 100 000 Ft+ÁFÁ-ért.

Az Önkormányzat megvételre kínálja a Faluház pincéjében tárolt, használaton kívüli vegyes tüzelésű kazánt. Ajánlatokat írásban lehet beadni a Polg. Hív. Titkárságán.

A Bárókertről (Egy álom szertefoszlni látszik!?)

A felsőörsi 068 sz., mindenki által Bárókertről néven ismert terület tulajdonosai 1998-ban aláírással kezdeményezték a testület belterületbe vonását, lakótelkek kialakítása céljából.

A Község Önkormányzata ezt támogatta úgy, hogy a tulajdonosok a belterületbe vonás és a közművesítés költségeit viselik.

A belterületbe vonást a szakhatóságok nem javasolták, a Balatonfüredi Földhivatal nem engedélyezte a kiváló termőföldi adottságokra hivatkozva. Hosszas küzdelem, tárgyalások, viták, fellebbezés eredményeként a F. H. 2000. 02. 16-án kiadta az engedélyt a lakótelkek kialakítására és a belterületbe vonásra.

Ezzel megnyílt a lehetőség előttünk, hogy saját erőből - önkormányzati segítséggel - lakótelkeket alakítsanak ki községünk egyik legszebb területén a jelenlegi szántóföldekből.

Felmérések, árajánlatkérések, a lehetőségek feltérképezése után hívtuk össze a tulajdonosokat 2000. 10. 12-én a Faluházban.

Ezen az összejövetelen a jelenlévők a költségek, lehetőségek megismerése után, egy szervezőbizottságot bíztak meg a bárókertről főldek belterületbe vonásának, közművesítésének céljára létrehozandó Víziközmű Társulat megszervezésére.

A Szervező Bizottság valamennyi tulajdonost levélben tájékoztatott a lehetséges földkiosztási módokról, azok várható költségeiről, kedvezményes finanszírozási lehetőségekről, nyilatkozatot, válaszborítékot mellékelve a csatlakozási szándék ill. a választani kívánt megoldás visszajelzésére. Sajnos a határidőig (okt. 31.) kevés boríték érkezett vissza a Polgármesteri Hivatalba, talán a rövid határidő, talán a magasnak látszó költségek, talán a Posta lassúsága miatt?!

Arra nem merek gondolni, hogy a 98-ban aláírással szentesített közös akaratunk a belterületbe vonásról, álunk egy lakóövezet kialakításáról meghiúsulni látszik.

Mint a levélben írtuk, a megjelölt költségek bruttó bekerülési összegek, amelyek a Víziközmű Társulat megalakítása után pályázatokkal lényegesen csökkenthetőek, a kifizetés könnyítésére lakáskassza előtakarékosági szerződések köthetőek 2000. évben még 30%-os állami támogatással.

Szeretném Tulajdonostársaim figyelmét felhívni - amennyiben még akarjuk -, hogy a jelenlegi állapot szerint csak valamennyi ingatlantulajdonos összefogása, a Víziközmű Társulat megalakítása adhat megoldást a belterületbe vonásra, a lakótel-

kek kialakítására, így ingatlanaink értékének növelésére. Amennyiben e lehetőség mellett most elmegyünk, nézetem szerint nem valószínű, hogy a belátható jövőben majd újabb kínálgózik.

Kérem fontolják meg (a költségek tükrében is) az alábbi két képzeletbeli apróhirdetési szöveg közti különbséget!

SZÁMOLJANAK!

1. Felsőörs külterületén 600 négyszögöl /~1900 m²/ kiváló minőségű szántóföld eladó.
Irányár: 300 Ft/m² /kb. 570 000 Ft/
2. Felsőörs belterületén 2 db 900 m²-es közművesített építési telek eladó.
Irányár: 3 000 Ft/m² /kb. 5 400 000 Ft/

Ha kérdésük, kételyük merülne fel, hívják a szervezőbizottság tagjait, akik felvilágosítással segítenek döntésük meghozatalában.

Csóka Ferenc
Felsőörs, Táncsics u. 32.
Tel.: 87/477-395

Még egyszer a "Balaton törvényről" és a csatornáról

A csatorna beruházáshoz gyűjtött szándéknyilatkozatok aláírása során sok emberrel beszélgettem a településen. Úgy látom, rémhírek terjedtek el arról, hogy az Önkormányzat hibája, tehetetlensége miatt fogadták el a „Balaton törvényt” olyan formában, amely falunkra nézve igen súlyos következményekkel jár. Szeretném közzétenni azt a levelet, amelyet eljuttattam Pál Béla szocialista, Kovács Kálmán SzDSz-es és Dr. Bóka István Fideszes országgyűlési képviselőnek azért, hogy segítsenek rajtunk módosító indítvány benyújtásával. Végül Dr. Bóka István képviselő Úr nyújtotta be a módosító indítványt, amit sajnos frakciója nem támogattott.

Kérem, olvassák el az április 10-i levelet. (Nem akartam megjelentetni az újságban, de kénytelen vagyok, hogy meglássák, milyen küszködései vannak a képviselő-testületnek a magasabb döntéshozó szervekkel.)

Figyelmüket köszönve

Tisztelettel: Kenéz né Berek Györgyi
polgármester

2000. november 06.

Tisztelt Pál Béla Képviselő Úr!

Tudomásunkra jutott, hogy az Országgyűlés T/2398. számú Törvényjavaslatában tárgyalja a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervét. Felsőörsöt rendkívül hátrányosan érintené a törvényjavaslat változatlan elfogadása. Értjük a törvényhozói szándékot, természetesen, hogy minden eszközzel védeni kell környezetünket, de a mi településünk életében súlyos helyzet állna elő, ha most azonnal és ilyen módon hatályba lépne.

A szabályozás belterületi részeit érintené katasztrofálisan.

A törvénytervezet Felsőörsöt „partközeli” településként jelöli meg. Miután üdülőkörzette alakulása kizárólag a külterületeken indult el, és az is csak az utóbbi időben, érthetetlen számunkra, milyen alapon került Alsóörsszel, Balatonalmádival, Tihanyval, stb. egy kategóriába. E törvénytervezet Felsőörsöt vízparti településekre vonatkozó szabályozókkal sújtja, holott, aki ismeri földrajzi elhelyezkedését, jól tudja, hogy sajnos igen távol áll e kategóriától. A partközeli besorolás következtében a 17. §. (1), (2) bekezdése teljes hátrányaival vonatkozik településünkre. Azaz, építési engedély mindaddig nem adható ki, amíg nincs csatorna, és belterületbe sem vonhatók az ÁRT-ben 2 éve elfogadott területeink.

A törvénytervezet Általános Indoklásának b./pontja szerint "rövid türelmi idő" után építkezni csak közcsatornába történő rákötés esetén lehet.

Miután a törvény a kihirdetés után 30 nappal lép életbe, valóban rövid idő áll a település rendelkezésére bármit is tenni. Ez - úgy gondolom - nem "türelmi idő".

Az eredeti elképzelés szerint 2005-2007-ig kellett volna a csatornát elkészíteni a településeken, ami valóban kellő idő lett volna a fölkészülésre.

Az üdülőkörzet nem parti településeinek a rendelkezés szigorát 2 évig terjedő "türelmi idő" oldja - írja a törvénytervezet. Felsőörs azonban ezt nem élvezheti, mert "parti településnek" számít. A mi településünkön 3 évvel ezelőtt az időközi választáson megválasztott új testület első intézkedése volt megrendelni a csatorna terveket. Ezzel is kinyilvánítva azt, hogy az alattunk lévő vízbázis és a Balaton vízvédelme milyen fontos a számunkra.

Nem rajtunk múltott, hogy még mindig nincs szennyvízcsatorna Felsőörson, hanem immár harmadszor kényszerül beadni állami pénzekre pályázatát. Annak ellenére, hogy ilyen besorolást kaptunk e törvénytervezetben, s hogy vízbázisvédelmi szempontból I. kategóriás a település, mégsem kapott pénzt a csatorna megépítésére. Nincsenek illúzióink és garanciánk sem arra, hogy a 2000. évben kapunk támogatást a csatornaépítésre, s mivel 98 millió Ft-os költségvetésünkben egy 404 milliós beruházást nem tudunk megépíteni,

pályázatunk újbóli elutasítása esetén reményünk sem lesz csatornát építeni.

De akkor sem lesz, ha a törvényjavaslatot ránk nézve változatlan formában fogadják el, mivel a 26 millió Ft-os önrészünket a csatornához telekeladásból terveztük előteremteni.

E földet a Csopak Tája Tsz-től vettük, (mert Felsőörsnek nincsenek földjei), most folyik a telekalakítás, és ha nem lehet építkezni a törvény miatt, senki sem fogja azokat megvenni. Örögi körbe kerül a település, minek következtében se csatornája, se építési lehetősége nem lesz. Nem beszélve arról, hogy egy 4-5 éve (szintén a Tsz-től) vásárolt földterületet 1999-2000-ben adtunk el 28 vásárlónak, amiken szintén építkezni akarnak. Legtöbben lakásaikat adták el, megvették az építőanyagait, terveiket most készítették. Amennyiben építési tilalom lesz, egyértelműen kártérítési igénnyel fognak fellépni az Önkormányzattal szemben, ami szintén ellehetetlenítheti falunk helyzetét.

Ha nem sikerül kivenni Felsőörsöt a "partközeli" kategóriájú települések közül, vagy nem nyerheti meg a 2 év türelmi időt, a Balaton-felvidék gyöngyszeme megáll a fejlődésben, iskoláját, óvodáját bezárhatja, csatornát építeni nem fog (pedig évek óta akar), s a Balaton körül hiába lesz csatorna, Felsőörs továbbra is szennyezni fogja maga alatt a vízbázist és a Tavat. Korábban a program egyeztetési szakaszában nem ágált a település a partközeli besorolás ellen, mert látta, hagynak időt a fölkészülésre, s mert mélységesen egyetértett s ma is egyetért, támogatja a törvényjavaslatban megfogalmazott környezetvédelmi törekvéseket.

Azt semmiképpen sem gondoltuk azonban, hogy a vízparti településekkel azonos besorolásban leszünk.

A szabályozókkal tehát egyetértünk, támogatjuk, de a 2 év türelmi idő megkapása nélkül az itt élőknek az esélyt sem adják meg arra, hogy tovább fejlődjön, s beilleszkedjen a balatoni környezetébe, s emberi XXI. századi körülmények között élhessen.

Sajnálatosnak tartjuk, hogy a Balaton szabályozását szolgáló előrevivő törvényjavaslat olyan - jelenleg teljesíthetetlen - megkötéseket tartalmaz, amelyek arra készítetik a települést, hogy meneküljön a "partközeli" szabályozók elől. Pedig egyetértene vele, hisz évek óta készül megfelelni a környezetvédelmi követelményeknek, de nem tehet semmit, mert rajta kívül álló okok miatt nem tudja megépíteni a szennyvízcsatornát. Úgy látjuk, olyan törvénytervezetet kívánnak elfogadni, amely tartásához, végrehajtásához nincsenek meg sem helyi, sem állami szinten (kellő anyagi forrás az infrastrukturális beruházások pénzügyi finanszírozására) a feltételek. Tisztelettel kérem a Képviselő

Urát, segítsen Felsőörsnek abban, hogy élhessen a 2 év türelmi idővel, s ez időt megnyerve, megpróbáljon megfelelni a törvényjavaslatban foglalt szabályozóknak. E lehetőség nélkül esélye sincs településünknek arra, hogy fejlődjön, hogy éljen. Segítségében bízva:

Tisztelettel: Kenézné Berei Györgyi
polgármester

Felsőörs, 2000. április 10.

Újra a csatornáról

A 2001-2002. évi költségvetési törvényjavaslat szerint a következő évben csatorna-építéshez csak akkor lehet állami pénzekhez jutni, ha az Önkormányzat igazolja, hogy a csatorna-beruházás összköltségének 20%-a (jelenleg 74 millió Ft) a rendelkezésére áll. Ez a 20% a lakossági és önkormányzati megtakarításokból áll össze.

Az Önkormányzat úgy döntött, hogy elkezd meg szervezni a Vízközmű Társulatot.

Első lépésként létrehozta a Szervező Bizottságot, amelynek feladata a lakosságtól a szándéknyilatkozatok begyűjtése. Ezekben arról kell nyilatkozni, hogy a lakosság vállalja a lakóegységenkénti maximum 110 e Ft kifizetését.

A 110 e Ft-ot egyben is ki lehet majd fizetni a Vízközmű Társulat számlájára, de lehet Lakástakarék Pénztári Szerződést is kötni a LAKÁSKASSZÁVAL.

A szerződések lényegét a Lakáskassza üzletkötői fogják elmondani mindenkinek, de a lényeg az, hogy a lakossági megtakarításhoz az állam - még 2000. dec 31-ig - 30% kamattámogatást nyújt. (2001. jan. 1-től a kormány szándéka szerint a támogatás már csak 15% lesz.)

4 és 8 évre is lehet szerződést kötni, 4 évre kb. 2000 Ft havi befizetés lesz, 8 évre pedig kb. 1000 Ft.

A beruházás befejezése után az Önkormányzat visszaigényli a hozzájárulások 15%-át az államtól, majd kifizeti a lakosoknak ezáltal tovább csökken a beruházás költsége.

Az Önkormányzat kéri a Lakosságot, írja alá a szándéknyilatkozatot, hogy meg lehessen alakítani a Vízközmű Társulatot, s így a 2001. évi pályázatokon részt vehessünk.

Aktív közreműködésüket köszöni:

Kenézné Berei Györgyi
polgármester

A Felsőörsi Református Egyházközségért Alapítvány kuratóriuma ezúton mond köszönetet mindazoknak, akik közvetlen adományaikkal, vagy személyi jövedelemadójuk 1%-ának felajánlásával támogatták az alapítványt. Kötelezettségünknek eleget téve közöljük, hogy az adóhivatal (APEH) által átutalt 26 385 Ft összeget a temető bozótmentesítése és a parókia felújítása következtében megfogyott egyházi pénztár pótlására, valamint az egyházi kórus Halléba történő szereplésének támogatására használtuk fel. Bízva abban, hogy a jövőben is segíteni fogják alapítványunkat céljai megvalósításában, tájékoztatásul közöljük adószámunkat: 18913048119

Nagy Csaba

Beszámoló felsőörsiek Halle-i útjáról

Amint arról már a Felsőörsi Hírmondó előző számában megjelentetett jelentkezési hirdetés is jelzett, ez év október 20-22-ig a Felsőörsi Református Egyház – illetve a Felsőörsi Ökumenikus Kórus tagjai, valamint néhány érdeklődő testvérgyülekezeti látogatáson volt a németországi Halle városában, még pontosabban a St. Laurentius gyülekezetben.

A testvérgyülekezeti kapcsolatnak ez már a 3. fordulója volt. Ez év tavaszán egy 4 fős gyülekezeti küldöttséget fogadott a Református Gyülekezet, majd nyáron a mintegy 30 tagú német gyülekezeti kórust (amivel az Ökumenikus Kórus egy emlékezetes közös koncertet adott Felsőörsön), s most az ősszel mi magyarok tehattünk látogatást.

A hosszú és fárasztó út kényelmetlenségét szerencsésen feledtette a szép idő és a jó utazási körülmények, sőt Bayreuth-ban a hangulatos városi séta mellett Liszt Ferenc sírjának megkoszorúzására is szenteltünk időt. A 30 tagú magyar csapatot nagy szeretettel várták a St. Laurentius gyülekezet vendéglátó családjai, akik 2-3-4 fős csoportokra osztva szállásolták el a magyar vendégeket.

A szombati nap délelőttjén német alaposággal megszervezett városnézés volt a program, kellemes őszi napsütéses időben. Megcsodálhattuk a Mórítz – várat, a 2 templomból egybeépített hatalmas templomot, (ahol énekeltünk is egy keveset) az ottani reformátusok Dóm-templomát, az óriási főteret, az ottani egyetem sok-sok különböző helyen fekvő gyönyörű épületeit, s végül látogatást tettünk a városi missziónál, ahol is egy óriási egyházi missziói intézet munkájáról mesélt a minket teával, kávéval és süteménnyel váró vezetőnő. Előadásában megtudhattuk, hogy milyen sokrétű

szociális segítséget kínál fel a profitmentes egyházi intézet az arra rászorulóknak.

A házigazdánál elköltött ebéd után du. 3 órától csaknem este 6 óráig kimerítő főpróbát tartott a kórus, s aztán az esti koncerten páratlanul szép előadással kápráztatta el az ott megjelent közönséget. A csodálatos koncertet az azt követő közös gyülekezeti vacsora, s az utána elhangzó köszöntések, előadások, gyülekezeti beszélgetések, hozzászólások koronázták meg. Együtt rendültünk meg a 16 éve felgyújtott templom tragédiáján, s együtt örültünk a gyülekezet összefogásának, ahogyan újból felépítették, ami számukra szinte elképzelhetetlen volt.

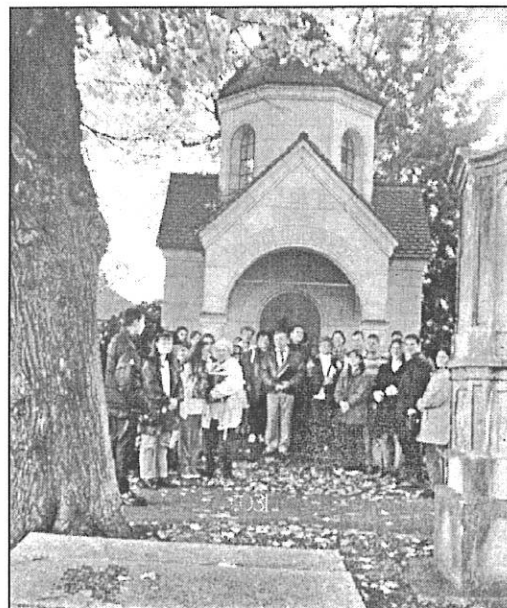
A vasárnapi napon feledhetetlen élmény volt a közös istentisztelet, ahol 2 nyelvű volt az igeolvasás, az imádság, az apostoli hitvallás, az igehirdetés, az áldás, németre fordított magyar ének volt az egyik közös ének, és az úrvacsorai liturgia is 2 nyelvű volt. Az istentiszteleten Kaszás Zoltán presbiter szívhez szóló szavakkal adta át a gyülekezeti ajándékot, egy szép kalocsai hímzéses úrvacsorai terítőt. Külön csodálatos élmény volt a közös úrvacsora, ahol a 2 gyülekezet lelkipásztora közösen osztotta az ostyát és a (magyar) bort.

Az istentisztelet után még egyszer utoljára együtt lehettünk a gyülekezettel, egy finom ebéd erejéig, majd utána rövid bevásárlás és séta volt a program, végül 3 órakor elindultunk hazafelé, s 12 óra múlva meg is érkeztünk.

A szép és jó útért hála legyen Istennek, s köszönetünket fejezzük ki az önkormányzat felé is a kapott anyagi támogatásért, de köszönet illeti mindazokat, akik részvételükkel, vagy anyagi támogatásukkal segítették ezt a csodálatos utat.

Hamar László
lelkipásztor

Felsőörs, 2000. október 27.

SPORT ROVAT

Javában zajlik a bajnokság a megyei II. Balatoni Csoportjában.

Labdarugó csapataink továbbra is szállítják a jó és kevésbé jó eredményeket. Röviden közöljük az elmúlt 1 hónap eredményeit:

LITÉR – FELSŐÖRS 0:0

IFI: 1:3

FELSŐÖRS – BERHIDA 2:2

IFI: 0:1

CSETÉNY – FELSŐÖRS 3:4

IFI: 1:3

FELSŐÖRS – B.FŐKAJÁR: 1:2

IFI: 2:3

Elszenvedtük első hazai vereségünket, ennek ellenére bízunk abban, hogy célkitűzésünket teljesítjük.

Megköszönjük eddigi támogatóink segítségét, továbbra is várjuk felajánlásait.

Szeretettel várunk minden sportkedvelőt mérkőzéseinkre, szüksége van a csapatnak a felsőörsiek buzdítása. Mint már értesültek róla olvasóink, megkezdtük a serdülő csapat kialakítását, várjuk a 9-14 éves srácokat focizni.

Külön köszönet ezért csapatunk két tagjának, galambos Zsoltnak és Papp Gyulának, akik önzetlenül és szabadidejük feláldozásával fáradoznak azon, hogy meg legyen alapozva a foci jövője is Felsőörsön.

Csak emlékeztetőül számlaszámunk:

11748083-20008141

Felsőörs, 2000. október 31.

Kálmán István
SE. Elnök

Ha biztosítás, akkor:

OTP-GARANCIA BIZTOSÍTÓ RT

Teljeskörű biztosítási szolgáltatással várom ügyfeleimet.

Nem kell egy lépést sem tennie, *hívjon fel* telefonon és *én személyesen tájékoztatom*. Legyen az:

- Lakás - Kötelező gépjármű

- Életbiztosítás - Befektetés stb.

Rendkívül kedvező árajánlatok a 2001-es esztendőre.

Előszerződés is köthető.

Kálmán István

Területi képviselő

87/477-121

Rendőrségi hírek:

Ez az első alkalom arra, hogy ebben az újságban tájékoztatást adunk Önöknek a Rendőrséget érintő hírekről, eseményekről. Ennek egyébként, már kialakult gyakorlata van, hiszen az almádi Rendőrkapitányság illetékességi területén, több településen jelenik meg helyi újság, melyek hasábjain kap helyet ilyen jellegű tájékoztató. Természetesen igyekszünk az adott település mindennapi életéhez kapcsolódó információkat közölni Önökkel, azonban elkerülhetetlen, hogy egy kicsit kitekintsünk dolgokra, jelenségekre, amelyek közvetve, vagy közvetlenül érintik az Önök lakóhelyét, így összefüggésüket is feltáróan reagáljunk rájuk. Felsőörs község is része egy nagyobb egésznek és emiatt úgy ítélem meg, ily módon is tudunk információt nyújtani Önöknek.

Ez az időszak a rendőrség életében, éppen a helyi sajátosságok miatt, egy kicsit a számvetés ideje is, ilyenkor értékeljük a nyári idegenforgalmi szezon rendőri tapasztalatait, történéseit. Felsőörs bűnügyi statisztikája nagyon kedvező képet mutat, hiszen az elmúlt időszak alatt mindössze három betörést regisztráltunk. Ezek közül kettő a nyaralóövezetben történt, még egy üzlet sérelmére. A Pocca-dűlőben kettő villanyóra szekrényt törtek fel. Csak emlékeztetni szeretném Önöket arra, hogy nem is olyan rég, még tavaly is ennél jóval több, tucatnyi feltörést jelentettek be. Hosszú évek után sikerült végre stabilizálni az alsóörsi Kmb-csoport létszámát, és ennek mostanra már kézzelfogható eredményei vannak. A két fős körzeti megbízotti csoport munkáját két járőr is segíti, így lehetőség van arra, hogy átlag tizennyolc órában a rendőri jelenlétet biztosítani tudjuk. A kollégák hamar beilleszkedtek, egyre többen ismerik Öket,

fordulnak hozzájuk segítségért, ügyes-bajos dolgok intézéséért. Két településen, mely ehhez a körzethez tartozik, Alsóörsön és Lovason, polgárőr egyesület működik, igen hasznosan és eredményesen. Csak remélni tudom, hogy nemsokára sikerül megszervezni Felsőörsön is ezt, annak érdekében, hogy még eredményesebben tudjuk az itt élők biztonságát, nyugalmaát védeni.

Az önkormányzat is jelentős támogatást nyújt azal, hogy anyagiakkal segíti a rendőrségi gépkocsi működtetését, illetve reagál azokra az észrevételekre, felvetésekre, amelyeket kollégáim tesznek. Erre jó példa az Úttörő utcai „fekvő-rendőr” kiépítése, amellyel jelentős sebesség csökkenést tudunk elérni az autósok körében, a gyerekek védelme érdekében. A közlekedési fegyelmet fogja minden bizonnyal javítani az is, hogy november elsejétől megkezdí szolgálatát a Kapitányság Közlekedés Rendészeti Alosztálya. Ettől a baleseti helyzetünk javulását, a közlekedési fegyelem erősödését várjuk.

B.almádi, 2000. október 31.

Grüber Sándor r.alezr.
Rendőrkapitány

ISKOLAI ÖRÖMHÍREK

Az Oktatási Minisztérium által meghirdetett pályázaton iskolánk egy 400 000 Ft értékű számítógépet nyert.

A számítógép feltelepített programokkal és lézernyomtatóval is rendelkezik. Tanulók és tanárok egyaránt örülnek a sikeres pályázatnak.

FELSŐÖRS ISKOLA ALAPÍTVÁNY számlájára megérkezett a személyi jövedelemadó 1%-ának azom része, melyet a felsőörsi állampolgárok tanulóinak javára szántak.

Ez az összeg 95 752 Ft. Szeretném köszönetemet kifejezni a tanulók és a tantestület nevében mindazoknak, akik a mi alapítványunkat részesítették előnyben. Jóindulatukra ebben az évben is számíthatunk. Az alapítványon összegyűlt összeget tanulóink úszásoktatásának támogatására fordítjuk.

A MÉH által meghirdetett októberi papírgyűjtésen tanulóink 1400 kg papírt gyűjtöttek. Ez igen szép teljesítmény egy 50 fős kisiskolától. A papír kilogrammját 10 Ft-ért vették át. A kapott összegből állatkerti jutalomkirándulást szervezünk a tanulóknak 2000. nov. 9-én.

Tanulóink a rendőrség által meghirdetett **Közlekedési rajzpályázaton** örömmel vettek részt.

A legszebb rajzokat Veszprémben fogják kiállítani.

MEGHÍVÓ

Ebben az évben is megrendezzük az iskolai szavalóversenyt, melynek időpontja: **2000. nov. 15-én 15-órákor.**

A hagyományosan megrendezett versenyen a 1-2 osztály és a 3-4 osztály külön kategóriában szerepel.

A versenyre minden érdeklődőt **szeretettel várunk** a nézőközönség soraiba!

Hirdetmény!

Elkészült a sportöltöző tetőtere, ezért lehetőség van arra, hogy ifjúsági, szabadidős tevékenységeknek helyet adjon.

Aki igénybe akarja venni, keresse Mikóczi Jánost, akinél egy nyilatkozat kitöltésével megkaphatja a kulcsot.

Köszönet Tislér Gyulánának, Angyal Lászlónénak és Tislér Péternek, akik a Hősi Emlékmű parkját folyamatos munkájukkal rendben tartják.

FELHÍVÁS!

Megkérünk mindenkit, hogy becsüljük meg közterületeinket! Ne kerékpározzon senki a Hősi Emlékparkban és a Főkútnál, s ne vésés, rajzolják össze a padokat, asztalokat!

Angol nyelvtanár Felsőörsön nyelvtanítást vállal, kicsiknek, nagyoknak egyaránt.
Érd.: 87/477-175

ELADÓ!

Felsőörs Önkormányzata használt **HULLÁMPALÁT** értékesít kedvezményes áron (400 Ft/db).

Érdeklődni a Polgármesteri Hivatal titkárságán lehet a 477-141-es telefonszámon.

Elsőosztályú, termelői akácméz (600 Ft/kg) és gesztenyeméz (800 Ft/kg) eladó.

Érd.: Felsőörs, Malomvölgy u. 32.

FIGYELEM!

November 11-től **virágkötészeti tanfolyam** indul a Teleházban szombati napokon 9-11 óráig.

Kötészeti témák:

- asztaldísz
- karácsonyi díszítés
- ajtódísz
- csokorkészítés

Érd.: a Teleházban vagy a 06-30/3156-854-es telefonon lehet.

FAMILIA ABC

Élelmiszer

Értesítjük kedves vásárlóinkat, hogy 2000. október 30-tól nyitvatartásunk a következőképpen változik:

H-P:	6,30-12,00	14,00-17,30
Szombat:	7,00-11,30	
Vasárnap:	8,00-10,00	

Szeretettel várunk mindenkit!

Kétségbeesett szülők, szomorú gyermeksorsok és tehetetlen bűnüldözés

Az elmúlt hónapokban egymás után érkeztek hírek gyermektragédiákról. Újsághírekből ismert, hogy ötezer eltűnt magyar gyermeket keresnek a szülők, illetve a hatóságok. Közöttük vannak olyanok, akiket például az elvált szülő visz magával, vannak csellengők, akik vagy az otthoni körülmények, vagy az iskolai gondok elől szaladnak "világgá", és vannak, akiket elrabolnak. Néhányan sohasem térnek vissza a családjukhoz, mert bűncselekmény áldozatává válnak, vagy öngyilkosok lesznek.

Elgondolkodtató, hogy egy fejlődés útján járó országban mi vezet olyan tragédiákhoz, mint például a gyermekek öngyilkossága, vagy mi az oka a kiskorúakkal szemben elkövetett olyan bűncselekményeknek, mint például erőszak vagy gyermekkereskedelem. Mi készíthet gyermekeket arra, hogy a törvények, erkölcsi normák ellen vétsenek? Nagyon sok felmérés, dolgozat készült ezekben a témák-

ban, de a válasz nem egyszerű, nehéz kiutat találni.

Tapasztalati tények mutatják, hogy vannak szülők, akik nem tudnak, vagy nem is akarnak, illetve nincs lehetőségük a kisgyermekükkel megfelelően foglalkozni, gyermekeiket nevelni. E negatív jelenségnek több oka is lehet. Az emberek többsége éjjel-nappal dolgozik, éppen a családért. Talán ezért sem tud elegendő időt együtt tölteni a gyermekével. Ráadásul mostanra megszűnt az a széles családi környezet, ahol odamehetett a gyermek, ha problémája volt, a nagymamához, vagy a nagynénihez, idősebb testvérhez, vagy a szűkebb rokonaihoz. Előtérbe került a technika, a számítógép, az internet, a televízió, a szerencsejáték, és a narkózis.

Sok filmnek témája a halál. Több film az erkölcsstelenséget, az erőszakot, a kábítószerkereskedelmet, vagy szervezett bűnözést dicsőíti, s így a lehető legkisebbre csökkenti az élet és az erkölcsi alapelvek értékét. A médiából áradó "kultúrmocsok" érzélemmentessé teszi a gyermekeket, miközben nem kizárt, hogy ugyanonnan kapják az ötletet szörnyű elhatározásukhoz. A magyar vizsgálatok kiderítették: féléves kortól napi egy órát ülnek gyermekeink a tévé előtt. Legtöbbet a 12-15 évesek, ők napi 2-5 órát töltenek tévé nézéssel. Veszélyben a gyermekeink szellemi épsége, avagy mindegy, hiszen úgysem tudják eldugni a tévét a gyermek elől?

A szakemberek körében teljes az egyetértés, hogy az iskolák túlzottan teljesítmény centrikusak, így a nem eléggé szorgalmas, szerény képességű tanulóknak állandó kudarcélményben van részük. Ráadásul a rossz jegyek az esetek zömében nem ösztönző hatásúak, hanem büntetést, megszégyenülést vonnak maguk után. A büntetés és a szégyenkezés között nagy a különbség. Az előbbi erkölcsi kategória, az utóbbi viszont azonos a csökkentértékűség élményével, aminek köszönhetően az ügyetlennek, haszontalannak, értéktelennek tartott gyermek egy idő után maga is elhiszi, hogy tényleg az. Az állandó szégyenkezés önmaga és környezete előtt, az ebből fakadó kisebbségi tudat pedig könnyen a kiütlanság érzéséhez vezet. Mindenkinek, akik gyermekneveléssel foglalkoznak - legyen az

szülő, vagy pedagógus - elsősorban azt kell figyelembe venniük, hogy a kisgyermek nem tud vitatkozni. A gyermeknek gyakorolnia kell, hogy felváltva élje bele magát hol a saját helyzetébe, hol a másikéba, hogy ne csak a saját gondolatáról vegyen tudomást, hanem egyidejűleg a mások gondolatára is feleljen. A gyermeknek nemcsak érzelmi, hanem értelmi igénye is az, hogy a belátás légkörében éljen. Igényli a megbeszélést, a véleménycserét, a vitát, az együttes döntést mint a vita feszültségének a feloldását. Csakhogy sok gyermek él olyan környezetben, amely ezt a tendenciát veszélyesnek tartja, és a belátással az engedelmisséget állítja szembe.

A gyermek igényli az öntevékeny, közösségi életet is. Az emberi közösség nem tagolatlan csoportosulás. Bármilyen közösséget vizsgálunk, legyen az hivatal, vagy üzem, kollégium vagy iskolai osztály, nem alkotnak homogén csoportot. Az együtt lévők nem feltétlenül együtt érzők is. A feladatát és előírt rendjét tekintve egységes közösségben kis csoportok képződnek, párok alakulnak, magányosok lézengenek.

Éppen ilyen sokrétű és tagolt csoportosulás a gyermekközösség is. Középpontjában a legaktívabbak helyezkednek el, a peremen élőket legfeljebb laza szálak fűzik a közösséghez. A középponti gyermekek körül spontánul kiépülő kisebb csoportok sűrűsödnek, a magányosok a peremre szorúlnak. Minden gyermekközösség társas élete feltérképezhető. Megkereshetjük az összetartozókat, a barátokat. Egymáshoz való kapcsolatukat felvázolhatjuk, és megtalálhatjuk a kis csoportosulásban lazábban résztvevő gyermek helyét. Ennek felismerése roppant fontos a „jelzések” foga-dására, és értelmezésére is.

A 10-12 éves gyermek már eléggé tudatosan formálja önmagát. Amikor beleéli magát a bátor vadászba, a rettenthetetlen tengerészbe, a nagy kaland hősébe, akkor ideálját alakítja, és áttételesen már meg is valósítja. Megtanulja, hogy olvasni valamiről élmény, lelkesedni egy olvasmány hőiséért, elérzékenyülni a sorsa fölött hiteles érzelmi megnyilvánulás. Ez a korszak a gyermekek életében nagyon fontos időszak. A gyermeknek már vannak kedvelt

könyvei és kedvelt hősei, akiknek történetét nagy átéléssel követi.

A tényleges önismeretnek és az önismeret igényének a kettősségét jól mutatják a 10-13 évesek önállósági törekvései. A változás élménye állandó feszültséggel jár.

Ez fogalmazódik meg az önállóság igényében. A gyermek saját életet akar, s ezen azt érti, hogy maga dönthessen, saját felelősségére határozhasson. Azt szeretné, ha nem kellene megmondania hová megy, mikor jön haza, ha nem kérdeznék meg naponta, hogy mi volt az iskolában, ha zsebpénzével maga gazdálkodik. De az igény mégis irreális, mert a konkrét vágy, amelyben megfogalmazódik, nincs összhangban a gyermek képességeivel, s a helyzetből fakadó lehetőségekkel. A serdülő önállósági igényét az jellemzi, hogy felnőtt akar lenni, a kritika jogát is beleértve, egyenjogú a szülőkkel.

A 14-15 éves gyermek, ha kisebb gyakorlattal és kevesebb tudással is, de lényegében utoléri a felnőttet. Ebben a szakaszban a feladatmegoldó gondolkodás formális műveletekben játszódik le, szemben az előbbi szakasz konkrét műveleteivel.

A változás elsősorban az érvényesség igényének módosulásában és megfogalmazásában jelentkezik. Később az élmény és az érvényesség egyre inkább szétválik, az átélés és megisméltése nem feltétlenül meggyőző, az így támadt bizonytalanságot az érvényesség megnövekedett igénye próbálja kiegyenlíteni.

A lelki élet történéseinek egyik visszatartó, állandó vonása a feszültségek elhárítása. Az így fékezett indulatok nemegyszer torlaszt képeznek a képzetáramlásban, megállítják a gondolkodást, gátolják az emlékezeti felidézést, vagy elterelik a figyelmet. Más negatív következménye is lehet az elhárításnak.

A gátlás alá helyezett indulat kis változásokkal vissza-visszajár: újra meg újra megisméltődik az a konfliktus, amelynek elkerülésére az elhárítás irányult. A barátira vagy akár a szerelmi partnerra való irigykedésben a vetélkedés jelenik meg. Ilyenkor a visszajövő elhárított indulat zavarja a lelki egyensúlyt, és gyakran neurotikus tüneteket hozhat létre.

A kommunikáció hiánya az egyik út, amely a gyermekek öngyilkosságához vezet.

A kétségbeesett fiatalok a tettük elkövetése előtt vészjelzéseket küldenek környezetüknek, amit nem mindig vesz észre a szülő, a barát vagy az iskola. Általános jelenség, hogy a felnőttek és a gyerekek között nincs kialakult konfliktuskezelő gyakorlat. A fiatalnak sokszor nincs lehetősége szavakba önteni a problémáját. A szétesett családokban, ahol a szülők egymást marják, a gyerek feleslegesnek érzi magát. A másik eset sem könnyebben emészthető, amikor a szülők terhelik túl a kamaszokat, akik nem tudnak megbirkózni az iskolával, a különórákkal, és vagy elcsavarognak, vagy a legrosszabb esetben maguk ellen fordulnak. Az utóbbi időben elkövetett öngyilkosságok számának szaporodása felér egy segélykiáltással.

A háromgyermekes családmoddellre már van kormányprogram, de hogy gyermekeink testileg, lelkileg egészségesen, boldogan, kiegyensúlyozottan fejlődjenek és nőjenek fel, mindnyájunk feladata. Tapasztalatom szerint a megoldás kulcsa a család. Nekünk szülőknek, nagyszülőknek, tudomásul kell vennünk, el kell fogadnunk, hogy a gyermek eredendően sem jónak, sem rossznak nem születik, de a nevelése, a családi háttere valamely irányba tereli, s ez még fenőtt korában is, egész életét tekintve meghatározó. Figyeljünk rájuk, és ne a tárgyi ajándékokkal, hanem szeretettel halmozzuk el őket. Ne csak a tévé, a játékautomata vagy a kocsmá legyen számukra társaság, hanem a szűkebb családi, rokoni és a tágabb baráti közösség is.

Csak ha példát mutatunk, elsősorban szeretetünkkel, odafigyelésünkkel, saját családunkra, gyermekeinkre és egymásra is, akkor remélhetjük, hogy környezetünkben ne történhessék tragédia és csökkenjen a kriminalitás is.

Felsőörs, 2000. július 30.

Dr.Panyor Mihály
képviselő

Kedves Felsőörsi Lakosok!

Lassan munkájának félidejéhez érkezik az 1998-ban megválasztott Önkormányzat.

A Felsőörsi Hírmondóból és egyéb forrásokból talán értesültek arról, hogy a Képviselőtestület milyen feladatokat végzett el eddig, és milyen munkák várnak rá még idén is. A 2001. évi költségvetési koncepció megalkotása előtt szeretnénk kikérni az Önök véleményét arról, hogy a jövő és az azután következő évben milyen fontos feladatokat kellene megoldani ahhoz, hogy Felsőörs otthonosabbá, jobban lakhatóvá, szebbé váljon.

Szeretnénk javaslatokat, észrevételeit figyelembe vételével megtervezni a teendőket.

A 2001. évi költségvetés tervezésénél pedig megvizsgálja a testület, hogy hosszú távú – igen költséges – tervei mellett (csatorna, kultúrház, stb.) mit lehetne megvalósítani az öszszegyűlt ötletekből.

Amennyiben gondolataikkal megtisztelnék bennünket, a Polgármesteri Hivatal postaládájába, esetleg a Titkárságon kérjük leadni véleményüket, ötleteiket, vagy a **november 13-án 18 órakor a Faluházban megtartandó közmeghallgatáson** elmondani.

Segítségüket, fáradozásukat köszöni a Képviselőtestület nevében:

Kenézné Berei Györgyi
Polgármester

Felsőörs, 2000. október 30.

Falunk története a századfordulótól /1850-1900/ A polgárosodás útján

Fényes Elek írja 1851-ben: "Felső-Örs magyar falu Zala vármegyében a Balatontól fél órányira, utolsó posta: Veszprém. Lakja 583 református, 400 katolikus, 20 zsidó lakos. A katolikus prépostság temploma igen régi és mesterseges épület. Van itt református anyatemplom is. Házai rendezetlenek és szinte vöröskövekből épültek. Határa nagy. Fiatal erdeje gyönyörű. Szőlőhegye híres nemes bort terem."

Bár 1848. áprilisától megszűntek a nemesi előjogok, a református anyakönyvben azonban

továbbra is megtaláljuk a „nemes” titulust. Nemes Bott Lajos református lelkész és Miklós Julianna házasságából 1852-ben született Eszter nevű lányuk keresztlőjén a község egész nemessége felvonult, mint keresztszülő így a nemes Dallos, Mórocza, Antal, Rosos és Bezerédiék.

1853-ban adta ki I. Ferenc József császár az Urbéri Pátenst, amely megszüntette a jobbágyok urbéri kötelességeit, s a továbbiakban földjeikkel szabadon rendelkeznek, a földesurakat pedig kárpótolták államilag.

Az 1854-ben meghalt Niklesz János prépost helyett a Batthyány kegyuraság Köves János enyingi plébánost nevezte ki. A teljesen leromlott állapotú prépostságot újjáépítette, elődjének pedig saját pénzéből sírlemléket emeltetett a temetőben.

Irodalmi munkásságot is folytatott. 1856-ban jelent meg Örsi regék Örs szittyavezér életéből címmel munkája. Jó barátságban volt Vas Gereben költővel is, aki így emlékezik meg róla: „Kitűnő és nemes szívű emberbarát, az irodalom hú és tiszta jellemű kertésze, minden szép és nemesnek buzgópártolója, híveinek igazi atyja, s bajaiban vigasztalója. Prépostságának minden nyomáról krónikát ír. Van egy régi pásztorbotja, antik szoborral azon.”

1851-60 között a felsőörsi katolikus iskolában Tóth Antal volt a tanító. Évi átlagjövedelem 75 ft. A mestert a prépost kegyelemből tartja.

1855-ben ismét kolerajárvány van, 36 áldozattal.

1857-ben leégett a préposti malom, melyet a prépost épít újjá.

1857-ben megindul a volt földesúri és urbéri jobbágyföldök tagosítása. Az egyezés szerint a volt jobbágyok a Jegenyé, Mikepalota, Csóra, Csiller, Középsok, Hosszi, Főszőlők, Pityorka, Pottza, Czinege és a Kisírtás dűlőben kaptak földterületeket.

A maradvány és irtásföldök a földesuraknál maradnak. A földesurak a jobbágyoknak átadott földek után 550 ft kárpótlást kaptak kötvényben.

Pontosan körbe határolták az egyházi birtokokat is. A református tiszteletes egész telket, a református tanító és katolikus tanító pedig fél telket kapott, melyet a Közbirtokosság jelölt ki. A katolikus tanító részére új házat, fundust jelölnek ki, a reformátusoknak új templom helyet és a református iskolának telket adnak.

Faiskola céljára 300 négyszögölet hasítanak ki. Két holdat jelölnek ki agyaglyuknak a Koldusteleken, murvagödörnek szintén 2 holdat az Asztaghelynél. Az itatóhelyek ezentúl is közös használatúak: Új-kút, Déllő, Peszei és Középsok itatók. A kisnemességnek a Malomvölgyben jelölnek ki új malom helyet, hozzá utat a Jegenyén keresztül. Kijelölik a marhahajtó főcsapásokat is. A közbirtokosok meg egyeznek az erdei járandóságban is. Az egyezséget a község pecsétjével is ellátják, s a törvénytészek kiküldöttje is aláírja.

1859-ben Rómer Flóris történész is járt a faluban. Leírja, hogy a csodálatos prépostsági templom tornya üszkös tetejű, halhatatlanná tehetné magát valamelyik prépost, ha helyreállítaná, hiszen évenként ezren vonulnak itt keresztül a „balatoni édenbe” zarándoklók.

A tagosítási munkákkal kapcsolatban sok az elégedetlenség: A Pityorkában 1300 négyszögöl föld hiányzik, az új út miatt a házhe-lyeket összevissza mérték ki, az irtásföldök hasznavehetetlennek, a Jegenyében a sziklapartot is hozzáérték a legelőhöz, az előző évben betett határkövet beljebb tették, s az ősszel elvetett gabona másnak terem – írják panaszait az Urbéri Törvénytészekhez a felsőörsiek, többek között: Figula István, Táros Ferenc, Bencsik Péter, Lőrincze Imre és Kis Sipos Mihály. A jobbágyok jogi képviselője Balázs Dániel ügyvéd volt.

Sok a panasz a közös itatóhelyek miatt is. A Peszei – forrás nyáron gyakran kiszárad, s kilométerekre kell hajtani az állatot. A tagosítási munkák a szőlőket szerencsére nem érintették, a bortermelés zavartalanul folyt, sőt a szőlőterületek is gyarapodtak. 1864 januárjára fejeződött be a tagosítás, és alakultak ki azok a birtok állapotok, melyek egészen 1946-ig fennállnak. Nagyságrendben a nagybirtokok így alakulnak:

204 k.hold	prépostság
192 k. hold	veszprémi káptalan
166 "	Mórocza-család
82	báró Schmertzing Antalné
72	Rosos Károly
33	Lengyel István
29	Bolla Ignác
12	Farkas János
11	Kaszás Dániel
4	Antal-család
22	Bagi és Tislér – családok

1840 és 60 között több német nemzetiségű család telepedett Veszprémfajszról Felsőörsre. /Previch, Pohl, Strenner családok/

1872. okt. 2-án a megnagyobított katolikus temetőbe Köves prépost kőkeresztet állíttatott. „Lélekemelő volt az igen népes kimenet. A helybeli reformátusok közül is igen sokan megjelentek. Este népünnepélyt rendeztek a reformált ifjúsággal együtt a katolikus hívek. Este 9 óráig szép csendben és békében mulattak”- írja a prépost.

1876-ban jelent meg Mórocza Dániel helyi birtokosnak a Felső-Örs és prépostsága c. könyve, mely máig a legjobb feldolgozás.

1879. szept. 2-án leégett a mesterház (a katolikus tanító háza), valószínű a benne élők gondatlansága miatt. "No hát itt volt a díszkivilágítás a prépost nevenapján."- mondta Czumpf Imre, a mester, aki így is igyekezett hangulatot kelteni a prépost ellen.

1879. dec. 11-én megnyílt a felsőörsi postahivatal. Naponta gyalogos küldönccel tartották az összeköttetést a veszprémi postával.

1880-ban a balatoni szőlővidéken megjelent - a következő tíz esztendőben - a teljes szőlőkultúrát megsemmisítő filoxéra vész. 4 év alatt a 242 hold szőlőből 47 hold kipusztult. Amerikai Riparia és Solonis vesszőket hoztak be, hogy elejét vegyék a járványnak.

1885. nov. 15-én Cseh Sándor református lelkész presbiteri gyűlést hívott össze a templomépítésről. Az 1742-ben épített kistemplom teljesen használhatatlanná vált.

1886. máj. 17-én reggel 8 órakor rakták le jelenlegi református templomunk alapkövét a lelkészlak előtti Bagi-féle funduson.

1887.szept. 29-én elkészült és ünnepélyesen felavatták. Brenner Lőrinc építőmester építette 11150 forintokért.

Az 1880-as években Köves prépost rokonai Köves Péter és György ideköltöztek Zalaszentgrótról és birtokokat vásároltak.

Az 1890-es években Vurglich Ágoston prépost nagyarányú tatarozást hajtott végre a templomon. Az Árpád-kori részeket megtisztította a vakolattól, hogy érvényesüljön a középkori stílusa. A préposti kúriát is felújította, valamint a Miske-tetőn az elporladt fakereszt helyett kőkeresztet állíttatott. Újra öntette a két régi harangot. A 347 kg-os Szűz Mária képével volt díszítve, a 182 kg-at pedig Szent Ágoston tiszteletére szentelték.

A század utolsó éve jelentős esemény: 1899-ben megalakult a katolikus olvasókör. Elnöke Fábrián János káplán, jegyzője és könyvtárosa Csendes Gyula kántortanító. Célja: a lakosság szellemi értékeinek gyarapítása politikától mentesen. Így is működött 1947-ig.

"Két oszlop emeli az emberi létet: a tudás és a szeretet.

A tudás szeretet nélkül embertelen,
A szeretet tudás nélkül tehetetlen."

/Victori Weisskopf/

A századfordulón falunk lélekszáma: 769 fő 161 lakóházban.

Így köszönt be a XX. század.

Rásky Mihályné
tanár

A FELSŐÖRSI TELEHÁZ

Kezdő és haladó német nyelvtanfolyamokat indít a BROKÁT NYELVSTÚDIÓ szervezésében.

- Szintfelmérés
- 5-10 fős csoportok
- beszédközpontú tanórák
- színvonalas oktatás
- kedvező tandíj

Érdeklődni: Felsőörsi Teleház

Szabadság tér 2.

Telefonon: 87/477-141

06-30/3156-854

(Terebesiné Ritánál)

AGIP FELSŐÖRS

Régi és új vásárlóinknak ingyenes AGIP mennyiségi kártyát adunk, így minden üzemanyag árából 4 Ft kedvezmény jár.

A Shop-ban meleg ital automata működik.

Pizza – hot-dog és hamburger kapható.

Nyitva: 0 – 24 óráig

Csóka Tamás

gépi földmunka vállalás

- alap és pinceásás
- tereprendezés
- árokásás
- ároktisztítás
- hótolás stb.

8227. Felsőörs, Tancsics u. 32.

Tel.: 87/477-395

06-30/9017-583